

Hvor ofte må/skal en kommune følge op på løbende ydelser efter serviceloven?

af konsulent Erik Jappe

Mange borgere, der kontakter DUKH for rådgivning, giver udtryk for stor usikkerhed i forhold til, hvor længe de nu kan modtage en bevilget ydelse efter serviceloven.

Samtidig ser vi i DUKH et antal sager, hvor kommunen laver kortvarige bevillinger på f.eks. 3 måneder i sager om tabt arbejdsfortjeneste, merudgiftsydelse m.fl. Det giver uro hos nogle borgere, der oplever, at det er svært at planlægge fremtiden, når privatøkonomien kan blive ændret med kort varsel.

Spørgsmålet er, om opfølgingsbestemmelserne i bl.a. [serviceloven](#) under alle omstændigheder giver kommunen ret til at tage en given bevilling op til revurdering, når kommunen vurderer, at det er nødvendigt.

Løbende ydelser

En lang række af servicelovens ydelser er løbende ydelser. Det gælder f.eks. tabt arbejdsfortjeneste (§ 42), merudgiftsydelse til børn (§ 41) og merudgiftsydelse til voksne (§ 100).

At en ydelse er løbende betyder, at kommunen ikke må lave bevillingsperioder og stoppe en ydelse ved en periodes udløb (læs evt. mere herom i [Praksisnyt nr. 1-2011](#)). Hvis en løbende ydelse skal ændres eller stoppes, skal kommunen træffe afgørelse herom med klagevejledning m.v.

Generel opfølgingsbestemmelse

Servicelovens generelle opfølgingsbestemmelse i forhold til enkeltsager findes i [servicelovens](#) § 148, stk. 2. Det fremgår heraf, at kommunen

- løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål,
- skal være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp,
- skal foretage opfølgningen ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Det vil med andre ord sige, at der ikke alene ligger et kontrolelement ved opfølgningen, men også et rådgivningselement. Er borgerens situation blevet forværret, skal kommunen være opmærksom på, om borgeren får den nødvendige hjælp. I [merudgiftsvejledningen vedr. voksne](#) er det således anført i pkt. 58:

"I forhold til den praktiske tilrettelæggelse af opfølgningen bør kommunalbestyrelsen i forbindelse med bevillingen af merudgiftsydelsen være opmærksom på at vejlede den enkelte borger om muligheden for ændret udmåling, hvis der

sker ændringer i merudgifterne. Kommunalbestyrelsen bør også være opmærksom på, om borgeren på grund af sin funktionsnedsættelse kan have vanskeligt ved selv at overskue konsekvenserne af ændringer i størrelsen på sine merudgifter."

Der er ingen regler om, hvor ofte der skal følges op i enkeltsager vedr. merudgiftsydelse, men normal opfølgning i forhold til § 148 vil typisk finde sted én gang om året.

Borgerens oplysningspligt

Alle borgere, der modtager en løbende ydelse efter bl.a. serviceloven, har pligt til at oplyse om ændringer, der kan have betydning for hjælpen. Det fremgår af [retssikkerhedslovens](#) § 11, stk. 2. Det fremgår af samme lovs § 12, nr. 4, at myndigheden skal give borgeren skriftlig besked om, hvilke typer af ændringer der kan have betydning for hjælpen. I [retssikkerhedsvejledningen](#) er det anført i pkt. 105:

"En forudsætning for, at borgeren kan overholde sin oplysningspligt er, at myndigheden har oplyst borgeren om hvilke ændringer, det er relevant at oplyse om, jf. lovens § 12, nr. 4. Det er yderst vigtigt, at borgeren opfylder sin oplysningspligt, da manglende overholdelse i yderste konsekvens kan betyde, at borgeren skal betale den modtagne ydelse tilbage. Borgeren kan også risikere at blive straffet for overtrædelse af § 12 b om groft uagtsomt bedrageri eller efter straffeloven. ... Der findes en tilsvarende bestemmelse om oplysningspligt i § 4 i Udbetaling Danmark-loven. Tilsvarende findes også en bestemmelse om groft uagtsomt bedrageri i § 14 i Udbetaling Danmark-loven."

I DUKH vurderer vi, at pligten til at oplyse om ændringer indtræder i umiddelbar forlængelse af en ændrings indtræden. Det betyder, at en borger ikke kan vente med at oplyse om en ændring, indtil f.eks. den årlige opfølgning finder sted, med mindre der er tale om en så begrænset ændring, at den ingen betydning vil have for hjælpen.

Kommunen bestemmer

Det er kommunen, der træffer afgørelser efter servicelovens jf. § 3, og det er kommunen, der tilrettelægger sagsbehandlingen i overensstemmelse med retssikkerhedslovens og forvaltningslovens regler herom. Det er også kommunen, der bestemmer, hvor ofte der skal foretages opfølgning af ydelser efter serviceloven, med mindre der i lovgivningen er fastsat særlige regler om opfølgning.

Vedrørende løbende ydelser som tabt arbejdsfortjeneste (§ 42), merudgiftsydelse til børn (§ 41) og merudgiftsydelse til

voksne (§ 100) er der ikke fastsat særlige opfølgingsbestemmelser, hvorfor det er servicelovens generelle opfølgingsbestemmelse (§ 148, stk. 2), der er gældende.

Er der fastsat regler om opfølgning i lovgivningen, skal disse regler selvfølgelig følges, men der er efter DUKH's vurdering ikke noget til hinder for, at kommunen beslutter sig for at lave yderligere opfølgning i bestemte sager eller sagstyper. En kommune kan f.eks. beslutte, at den vil lave opfølgning i alle sager vedrørende merudgiftsydelse til børn (§ 41) hver 3. måned, fordi kommunen oplever et behov for at få mere styr på dette område. Se således [dette svar](#) til Folketingets Socialudvalg af 23.11.2011:

“Det skal understreges, at der i lovgivningen intet er til hinder for, at kommunalbestyrelsen af administrative grunde i forbindelse med bevilling af merudgiftsydelse efter servicelovens §§ 41 og 100 løbende fastsætter tidsfristerfor, hvornår der næste gang skal ske opfølgning i sagen.”

En kommune kan f.eks. også beslutte, at den vil foretage opfølgning i en konkret sag om tabt arbejdsfortjeneste (§ 42) hver 6. måned, fordi der er begrundet usikkerhed, om lovens betingelserne fremover vil være opfyldte.

Opfølgning - hvordan?

Hvis der ikke specifikt i lovgivningen undtagelsesvis er stillet krav om, hvordan opfølgningen skal tilrettelægges (se evt. nedenfor om hjemmetræning), er det op til kommunen at beslutte, hvordan den konkret skal finde sted. Drejer det sig eksempelvis om merudgiftsydelser til børn og voksne, kan det f.eks. ske på et møde, hvor kommunen og borgeren drøfter borgerens samlede situation. Det vil også kunne ske ved skriftlig kontakt. Hvis borgeren som svar på kommunens udsendte opfølgingsbrev oplyser, at der ikke er sket ændringer i behovet, og dette i øvrigt understøttes af de foreliggende oplysninger i sagen, er det ikke nødvendigt at foretage yderligere sagsoplysning. Så enkelt kan det gøres.

Drejer det sig om mere komplicerede sager, hvor der er sket ændringer i borgerens funktionsniveau og dermed også i behovet for hjælp, kan det f.eks. i merudgiftssager til voksne blive tale om en ny funktionsevnebeskrivelse og vurdering i forbindelse med opfølgningen. Det fremgår af [funktionsevnebekendtgørelsen](#) § 6.

Andre eksempler på opfølgingsbestemmelser

Fleksjob: Efter [beskæftigelsesindsatslovens](#) § 70 d skal jobcenteret sikre, at den ansatte udnytter sin arbejdsevne bedst muligt i fleksjobbet, og at den pågældendes skånebehov bliver tilgodeset. Jobcenteret skal følge op på, om der er sket ændringer i den ansattes forhold efter 2½ år i fleksjobbet, herunder vurdere, om den ansatte fortsat opfylder betingelserne for fleksjob. Herefter skal der følges op hver gang, der er gået 2½ år fra seneste opfølgning. I [fleksjobvejledningen](#) er det anført i pkt. 5.2, at der er tale om et minimumskrav, og at jobcenteret således altid kan vælge at følge op oftere, hvis der er behov for det.

Hjemmetræning: Efter [hjemmetræningsbekendtgørelsen](#) § 4 skal kommunen, jf. servicelovens § 32 a, stk. 4, to gange

årligt føre tilsyn med barnets eller den unges udvikling og trivsel, når forældre træner barnet i hjemmet efter servicelovens § 32 a. Kommunen skal under tilsynet bl.a. vurdere, om hjemmetræningen tilgodeser barnets fysiske, psykiske og sociale behov, samt vurdere familiens trivsel som helhed, herunder eventuelle søskendes trivsel.

Kommunen skal i forbindelse med tilsynet observere og evt. teste barnet med udgangspunkt i en tids- og faseplan for evaluering af indsatsen og en plan for måling og dokumentation af virkningen af indsatsen for barnets eller den unges udvikling. Kommunen fastlægger rammerne for tilsynet i forbindelse med godkendelsen af hjemmetræningen i dialog med forældrene.

Endelig kan kommunen vælge at gennemføre yderligere tilsynsbesøg jf. [hjemmetræningsbekendtgørelsen](#) § 4, stk. 6 for at følge op på hjemmetræningen, hvis kommunen vurderer, at der er behov herfor ud. Sådanne tilsyn bør ske i samarbejde med forældrene. Tilsynene behøver ikke at leve op til kravene for de lovpligtige tilsynsbesøg, som er beskrevet ovenfor.

Revalidering: Efter [aktivlovens](#) § 10 skal kommunen løbende følge sager om bl.a. revalidering for at sikre sig, at betingelserne for at give hjælp fortsat er opfyldt. Samtidig skal kommunen være opmærksom på, om der er grundlag for at yde andre former for hjælp. I [vejledningen til aktivloven](#) er det anført i pkt. 39.

“Ved opfølgning i forbindelse med revalidering skal det sikres, at revaliderenden følger - og kan følge - revalideringen på tilfredsstillende måde. Kommunen skal påse, at modtagere af den faste revalideringsydelse overholder den fastlagte ...plan og skal indhente oplysninger om revalideringens forløb. Opfølgningen kan bl.a. resultere i, at der er behov for at give vejledning og støtte.”

Normalt bliver der fulgt op én gang årligt i revaliderings-sager, men kan finde sted oftere, hvis kommunen finder, at der er behov for det.

Afrunding

Det giver nogle borgere stor uro omkring deres situation, at der fortsat er kommuner, der i strid med Ankestyrelsens gældende praksis anvender bevillingsperioder med udløb, uanset at der er tale om løbende ydelser efter serviceloven. Det gælder især, hvis kommunen kræver, at borgeren skal indgive ny ansøgning om hjælp efter bevillingsperiodens udløb.

Kommunerne kan ved løbende ydelser altid fravige den almindeligvis anvendte årlige opfølgning og f.eks. foretage halvårlig opfølgning, hvis der er tvivl om retten til en given ydelse fortsat vil være tilstede efter det halve års forløb. Det kan også forårsage usikkerhed hos nogle borgere. Her er det dog kommunen, der skal være initiativtager til opfølgningen.

Bemærk endelig, at det kræver en afgørelse med særlig uddybende begrundelse og klagevejledning, hvis en kommune efter opfølgning stopper en løbende ydelse.